

Examen VMBO-BB 2006

tijdvak 2
dinsdag 20 juni
11.30 – 13.00 uur

ECONOMIE CSE BB

Naam kandidaat _____ Kandidaatnummer _____

Beantwoord alle vragen in dit opgavenboekje.

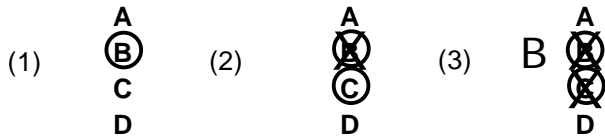
Dit examen bestaat uit 35 vragen.
Voor dit examen zijn maximaal 40 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten maximaal behaald kunnen worden.

600051-2-652o

● **Meerkeuzevragen**

- Omcirkel het goede antwoord (voorbeeld 1).
- Geef verbeteringen aan volgens de voorbeelden 2 of 3.

GRATIS AUTOBANDEN INLEVEREN

Uit de krant: Sinds 1 april 2004 kan iedere autobezitter bij aanschaf van nieuwe banden de oude banden kosteloos inleveren. De verkopers van autobanden moeten voor het afvoeren van de ingeleverde banden zorgen. Van de ingeleverde banden wordt weer rubber gemaakt. Dat is beter voor het milieu.

- 1p ● 1 Jaarlijks worden er in Nederland 6 miljoen autobanden versleten. 1,5 miljoen banden worden vervangen door nog goede tweedehands banden. 4,5 miljoen banden worden vervangen door geheel nieuwe.
- Welk deel van het totaal aantal versleten autobanden wordt vervangen door geheel nieuwe autobanden?
- A eenderde deel
 - B eenvierde deel
 - C tweederde deel
 - D drievierde deel

- 2p ○ 2 Bijna elk jaar worden er meer banden verkocht. Maar dat geldt niet alleen voor banden. De afgelopen tientallen jaren is de totale consumptie van alle goederen en diensten in Nederland alleen maar toegenomen.
- Noem twee oorzaken van de groei van de consumptie.

1

2

- 1p ○ 3 De staatssecretaris van milieu zegt naar aanleiding van het krantenbericht boven vraag 1: “De toename van de productie van autobanden heeft nadelige gevolgen voor het milieu”. Hieronder staan twee voorbeelden.
- Zijn dit juiste voorbeelden van nadelige gevolgen van productie voor het milieu? Zet bij elk voorbeeld een kruisje op de juiste plaats.

voorbeeld	juist voorbeeld	onjuist voorbeeld
Meer verbruik van grondstoffen		
Meer vervuiling		

- 1p ● 4 Van de ingeleverde autobanden wordt opnieuw rubber gemaakt.
Wat zal voor de bandenfabrikanten de **belangrijkste** reden zijn om nieuwe banden te maken van rubber van oude banden?
- A het beschermen van het milieu
B hogere kosten
C lagere kosten
- 1p ● 5 Bij de aanschaf van nieuwe banden betaal je een 'afvalbeheersbijdrage'. Je mag dan de oude banden gratis inleveren.

Bekijk onderstaande rekening.

Op alle onderdelen beter

F A K T U U R K O N T A N T E V E R K O O P

KWALITEITSKONTROLE:

GEMONTEERD DOOR: ARDALAN

GEKONTROLEERD DOOR: TESTERINK

ART. NR	OMSCHRIJVING	AANTAL	PRIJS
MICHELIN	195/60 H 15 E3A	2	€ 178,00
340	AFVAL BEHEERS BIJDR.	2	€ 6,00
6000004	2P UITLIJNEN + BALANC	1	€ 53,00
110	VENTIELEN	2	€ 5,00
RC	REMMENCHECK	1	€ 0,00

F A K T U U R T O T A A L € 242,00

ART. GELEVERD & GEMONTEERD

Hoeveel bedraagt de afvalbeheersbijdrage **per band**?

A € 3,00

B € 6,00

C € 12,00

Henk van Garagebedrijf Mulder zegt:

“Vroeger betaalde de autobezitter een bedrag per ingeleverde band. Dit is nu gratis, maar nu betaal je per gekochte band. Dat noemen ze de afvalbeheersbijdrage. Nou, volgens mij maakt het niets uit!”

- 2p ○ 6 Hieronder staan twee uitspraken.
→ Zet bij elke uitspraak een kruisje op de juiste plaats.

	juist	onjuist
De afvalbeheersbijdrage verhoogt de aanschafkosten van een nieuwe band.		
Het illegaal dumpen van autobanden levert voortaan financieel voordeel op voor de eigenaar van die banden.		

WATERZUIVERING

In Appelburg willen bedrijven milieuvriendelijk produceren. Daarom gebruiken sommige bedrijven waterzuiveringsinstallaties. Berends B.V. wil ook een waterzuiveringsinstallatie kopen.

Hieronder staat een aantal gegevens van waterzuiveringsinstallaties.

type installatie	capaciteit per maand	Aankoopprijs
Aqua 1	800 liter	€ 14.000
Aqua 2	3.200 liter	€ 25.000
Aqua 3	4.000 liter	€ 30.000
Aqua 4	9.600 liter	€ 40.000
Hydro 600	6.000 liter	€ 30.000
Hydro 1200	12.000 liter	€ 50.000

- 1p ● 7 Wat is, in aankoopprijs, de goedkoopste Aqua-installatie waarmee Berends B.V. 800 liter water **per week** kan zuiveren?
- A Aqua 1
 - B Aqua 2
 - C Aqua 3
 - D Aqua 4
- 1p ● 8 De overheid geeft subsidies voor waterzuiveringsinstallaties. Waarom geeft de overheid zulke subsidies?
- A om bedrijven meer winst te laten maken
 - B om het water duurder te maken, zodat het zuiniger wordt gebruikt
 - C om milieubewust gedrag te belonen

- 1p ○ 9 Berends B.V. ontvangt 40% subsidie op de aankoopprijs van een waterzuiveringsinstallatie.
 → Hoeveel euro subsidie ontvangt Berends B.V. voor een Aqua 4-waterzuiveringsinstallatie? Geef de berekening.

.....

.....

.....

.....

- 1p ● 10 Met het oog op de toekomst koopt Berends B.V. uiteindelijk de waterzuiveringsinstallatie Hydro 1200. Na aftrek van de subsidie betaalt Berends B.V. voor de Hydro 1200 € 30.000. De installatie gaat 5 jaar mee. Berends B.V. maakt per jaar 1.200 producten. Hoeveel bedragen de extra uitgaven aan de waterzuiveringsinstallatie per product?
 A € 5,00
 B € 25,00
 C € 6.000,00

- 2p ○ 11 Berends doet twee uitspraken over de waterzuiveringsinstallatie.
 → Zijn de uitspraken juist? Zet bij elke uitspraak een kruisje op de juiste plaats.

	juist	onjuist
Door de aanschaf van de waterzuiveringsinstallatie neemt de schade aan het milieu af.		
Door de aanschaf van de waterzuiveringsinstallatie nemen mijn bedrijfsuitgaven toe.		

- 2p ○ 12 Berends zegt:

→ Vul hieronder de juiste woorden in om te laten zien of Berends gelijk heeft.
 Kies uit de volgende woorden:

belangrijk / evenveel / meer / minder / onbelangrijk

Ik produceer milieuvriendelijk. Daardoor komt er

..... vraag naar mijn producten,

want mijn klanten vinden dat.....

ALBERT GAAT WERKEN

Albert is 16 jaar en wil na zijn eindexamen VMBO vakantiewerk gaan doen. Hij wil graag geld verdienen voor een vakantie. Na zijn vakantie gaat hij in september naar het ROC.

- 1p ● **13** Albert is niet de enige die in de zomer een baantje zoekt. Het aanbod van arbeid is dan groter dan normaal.
Is er door het grote aanbod van arbeid in de zomer sprake van seizoenswerkloosheid?
A Ja, want er is in de zomer veel vraag naar arbeid. De werkloosheid is dan juist hoog.
B Ja, want er is in de zomer weinig vraag naar arbeid. De werkloosheid is dan juist hoog.
C Nee, want er is in de zomer veel vraag naar arbeid. De werkloosheid is dan juist laag.
D Nee, want er is in de zomer weinig vraag naar arbeid. De werkloosheid is dan juist laag.

- 1p ● **14** Albert heeft verschillende vacatures gevonden.
Welke van de onderstaande soorten werk mag je volgens de Arbeidsomstandighedenwet (Arbowet) niet zonder bedrijfskleding doen?
A asbest verwijderen
B bezorgen van folders
C magazijnwerk
D plukken bij een champignonkwekerij

- 1p ● **15** Voor welke van de onderstaande functies moet Albert geschoold zijn?
A benzinepompmedewerker
B beveiligingsmedewerker
C krantenbezorger
D vakkenvuller in de supermarkt

- 1p ○ **16** Albert heeft berekend dat hij met schoonmaken in totaal € 297 kan verdienen. Hiervoor werkt hij 6 weken lang elke week 15 uur.
Bloembollen pellen levert € 2,80 per uur op.
→ Met welk baantje verdient Albert per uur het meest: met schoonmaken of met bloembollen pellen? Geef de berekening.

.....

.....

.....

.....

- 1p ○ 17 De vakantie is weer voorbij. Albert begint met zijn vervolgopleiding en is op zoek naar een baantje dat met zijn studie is te combineren. Daarom wil hij flexibele werktijden.
→ Welk baantje kan Albert het beste kiezen als hij flexibele werktijden belangrijk vindt: folders rondbrengen of vakken vullen? Leg je antwoord uit.

.....

.....

.....

.....

VERS OF UIT DE AUTOMAAT

Elza werkt bij de gemeente Breda als hoofd van de huishoudelijke dienst. Tot de taken van de huishoudelijke dienst hoort ook de koffievoorziening. Nu zorgt Jannie voor de koffie. Elza vraagt zich af of er niet beter een koffieautomaat kan komen.

- 1p ● 18 Jannie zet gemiddeld 200 kopjes koffie per dag. Ze werkt 240 dagen per jaar. Haar loonkosten bedragen € 16.500 per jaar. Hoeveel bedragen haar loonkosten per kopje koffie?
A € 0,22
B € 0,23
C € 0,34
D € 0,35
- 1p ● 19 Elza heeft een offerte gekregen van KOFFIEZET B.V. De aanschafprijs van een koffieautomaat bedraagt € 50.000. Na elk jaar wordt de koffieautomaat wat minder waard. Deze waardevermindering van de koffieautomaat behoort tot de bedrijfskosten. Welke van de volgende kosten behoort of behoren ook tot de bedrijfskosten?
1 de huisvestingskosten
2 de verkoopkosten
3 de loonkosten
A alleen 1 en 2
B alleen 1 en 3
C alleen 2 en 3
D 1, 2 en 3

- 1p ○ 20 Elza heeft de kosten van Jannies koffie vergeleken met de kosten van een koffieautomaat. In tabel 1 zie je de gegevens.

tabel 1

kosten per jaar	Jannies koffie	koffieautomaat
loonkosten	€ 16.500	€ 600
koffiekosten	€ 3.300	€ 3.300
waterkosten	€ 2.000	€ 2.000
energiekosten	€ 2.000	€ 3.000
onderhoudskosten	€ 50	€ 1.000
overige kosten	€ 1.000	€ 7.000

→ Geef een reden waarom er ook bij vervanging van Jannie door een koffieautomaat nog loonkosten voor de koffievoorziening kunnen zijn.

.....

.....

.....

.....

Bekijk tabel 1.

- 1p ● 21 Elza verwacht dat met een koffieautomaat per jaar 60.000 kopjes koffie worden gedronken.

Wat kost een kopje koffie uit de automaat?

- A € 0,28
- B € 0,29
- C € 0,41
- D € 0,42

- 1p ○ 22 Henk, een collega van Elza, zegt dat hij graag Max-Havelaarkoffie of koffie met het EKO-keurmerk op de afdeling wil hebben. Elza zegt: "Dat doen we niet want die is duurder." Henk zegt dat er behalve de smaak van de koffie nog een andere reden is om toch die Max-Havelaarkoffie of koffie met het EKO-keurmerk te kopen.

→ Welke reden kan Henk hiervoor geven?

.....

.....

.....

.....

- 1p ○ **23** Elza vindt dat de koffievoorziening goedkoper moet worden. “Het kost de gemeente nu teveel”, zegt zij.
- Noem een manier waarop de kosten van de koffievoorziening voor de gemeente Breda kunnen dalen, ook als Jannie blijft werken.

.....

.....

.....

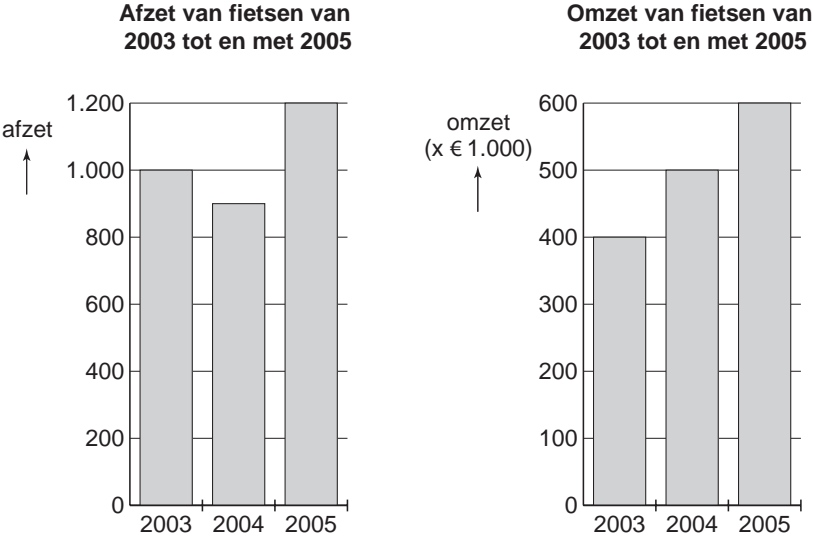
.....

Nicole Armstrong is stagiaire bij fietsenzaak MY BIKE. Ze heeft een gesprek met de boekhouder.

“Ik heb twee grafieken gemaakt”, zegt de boekhouder. Die staan hieronder.

afbeelding 2

Bekijk afbeelding 2.

- 1p ● **24** Nicole kijkt naar de grafieken. “Zijn onze fietsen niet te duur?”, vraagt ze. Hoeveel was in 2005 de gemiddelde verkoopprijs per fiets?
- A € 400
 - B € 500
 - C € 1.000

Bekijk afbeelding 2.

- 1p ○ **25** → Zijn er in 2004 meer of minder fietsen verkocht dan in 2003? Verklaar je antwoord.

.....

.....

.....

“Maar hoe zit het dan met het personeel?”, vraagt Nicole verder.
 “Daar heb ik een tabel van”, zegt de boekhouder. “Daar kan je van alles uit aflezen of mee berekenen. Kijk maar.”

tabel 2

jaar	2003	2004	2005
Aantal werknemers	7	6	8
Aantal arbeidsplaatsen in fulltime banen	4	4	7

Bekijk tabel 2.

- 1p ○ 26 → Met hoeveel procent is het aantal werknemers in 2005 gestegen ten opzichte van 2004? Geef de berekening.

.....

.....

.....

.....

Bekijk tabel 2 en afbeelding 2.

- 1p ● 27 Is de afzet per arbeidsplaats in fulltime banen in 2005 vergeleken met die van 2004 gedaald, gelijk gebleven of gestegen?

- A gedaald
 B gelijk gebleven
 C gestegen

- 1p ● 28 De boekhouder zegt: “De nettowinst van My Bike zal in 2006 waarschijnlijk hoger zijn dan in 2005, maar de totale brutowinst zal in 2006 lager zijn dan in 2005.”

Hoe kan de lagere totale brutowinst verklaard worden?

- A De inkoopwaarde zal dalen.
 B De inkoopwaarde zal stijgen
 C De overige kosten zullen dalen.
 D De overige kosten zullen stijgen.

- 2p ○ 29 “Hoe kan de productie per werknemer stijgen?”, wil Nicole ten slotte weten.

→ Zet in elke regel een kruisje in het vak juist of in het vak onjuist.

De productie per werknemer kan stijgen door:	juist	onjuist
scholing		
automatisering		
herverdelen van taken		

afbeelding 1

Bekijk afbeelding 1.

- 1p ● 30 Tot welke economische sector behoort Gillette?
- A administratieve dienstverlening
 - B horeca
 - C industrie
 - D niet-commerciële dienstverlening

Bekijk afbeelding 1.

- 1p ● 31 Hoeveel bedraagt bij Gillette de nettowinst in dollars per werknemer afgerond op hele dollars?
- A \$ 5.476
 - B \$ 76.667
 - C \$ 343.333

Bekijk afbeelding 1.

- 1p ● 32 Procter & Gamble heeft Gillette gekocht voor 57 miljard dollar. Ga uit van de huidige nettowinst van Gillette.
 In hoeveel jaar heeft Procter & Gamble de aankoop dan terugverdiend?
- A minder dan 10 jaar
 - B tussen 10 jaar en 20 jaar
 - C meer dan 20 jaar

- 1p ○ 33 Als gevolg van deze 'megadeal' zullen ongeveer 6.000 **arbeidsplaatsen** verdwijnen. Eén arbeidsplaats is één fulltime baan.
→ Waarom zullen er door deze overname waarschijnlijk meer dan 6.000 **mensen** hun baan verliezen?

.....

.....

.....

.....

- 1p ○ 34 Vooral veel afdelingschefs en werknemers bij ondersteunende diensten (bijvoorbeeld de postkamer) zullen ontslagen worden.
→ Geef hiervoor een verklaring.

.....

.....

.....

.....

- 1p ○ 35 Waarom zou Procter & Gamble Gillette overnemen?
Dat kun je uitleggen met de tekst hieronder.
→ Vul in deze tekst twee van de regels in.
- niet veranderen
 - verbeteren
 - verslechteren
 - lagere kosten per product te hebben
 - hogere kosten per product te hebben

Procter & Gamble neemt Gillette over.
Procter & Gamble verwacht hierdoor op termijn

.....

Hierdoor zal op termijn de winst

.....